

Mikko Kärnä kesk

Kirjallinen kysymys muusikoiden ja muiden esittävien taiteilijoiden työttömyysturvasta ja työviranomaisen tulkinnasta musiikin esittäjien ansiotyöhön liittyvästä harjoittelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Tämän kevään aikana tehdyillä lakimuutoksilla hallitus on ansiokkaasti pyrkinyt helpottamaan työttömyysturvan saantia, jotta COVID-19-kriisistä ja sen aiheuttamista lomautuksista ja syntyneestä työttömyydestä selvitäisiin mahdollisimman inhimillisesti. Eräs ala, jolla työt peruuntuvat kokonaan ennalta määräämättömäksi ajaksi kokoontumisrajoitusten vuoksi, on esittävien taiteiden ala, esimerkkinä muusikot.

Valitettavasti työttömyysturvalaki ei ole kyllin yksiselitteinen, ja työviranomainen on joutunut tekemään tulkinnan, joka ei vaikuta tarkoituksenmukaiselta. TE-keskus nimittäin tulkitsee esimerkiksi muusikon omaehtoisen harjoittelun niin sanotuksi omassa työssä työllistymiseksi, mikä tekee muusikosta työttömyysturvassa yrittäjän. Näin silloinkin, kun muusikko ei ole koskaan harjoittanut minkäänlaista yritystoimintaa ja olisi muutoin täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon. Tämän tulkinnan myötä muusikko menettää oikeutensa saada palkansaajakassasta työttömyyskorvausta.

Tulkinta ei ole työttömyysturvalain hengen mukainen, sillä on sanomattakin selvää, että kotonaan harjoitteleva muusikko ei saa korvausta harjoittelustaan ja tulkinta omasta työstä ja yrittäjyydestä on virheellinen. Työviranomaisen tavoitteena on myös tietenkin työttömän työnhakijan aktiivisuus ja se, että työtön työnhakija edistää työllistymistään. Jos esimerkiksi työtön laulaja harjoittaa ääntään kotona kaksi tuntia päivässä, pitää hän sillä yksinkertaisesti yllä työkykyään ja parantaa mahdollisuuksiaan työllistyä tulevien koealulujen kautta. Taiteilijan ammattitaitoa ylläpitävä toiminta on olennaista muusikoiden ja muiden esittävien taiteiden lisäksi kaikilla muillakin taiteen aloilla, eikä siitä pitäisi tehdä tulkintoja yrittäjyydestä varsinkaan silloin, kun taiteilijalla ei edes ole yritystä.

Vuoden 2013 työttömyysturvalain uudistamisesityksessä (HE 134/2012 vp) todetaan, että omassa työssä työllistymisellä tarkoitetaan työtä, jota tehdään olematta työ- tai virkasuhteessa tai toimimatta oman tai perheen omistuksessa tai määräysvallassa olevan yrityksen lukuun. Oman työn tekijöiksi katsotaan perhe- ja omaishoitajat, au pairit ja apurahalla työskentelevät tieteen ja taiteen harjoittajat. Muusikkojen harjoittelu ei näiden esimerkkien piiriin kuulu.

ELY-keskusten vuoden 2017 ohjeiden mukaan taiteilijan ammattitaidon ylläpitämisenä pidettävästä toiminnasta ei pyydetä työnhakijalta selvitystä eikä siitä anneta työvoimapolitiittista lausun-

Kirjallinen kysymys KK 407/2020 vp

toa. Kuitenkin on käynyt ilmi, että jos muusikko kertoo harjoittelevansa, viranomainen tulkitsee harjoittelun omaksi työksi.

Työviranomaisen tulkintaa tulisi ehdottomasti korjata niin, että musiikin esittäjien ja muiden esittävän taiteen tekijöiden ansiotyöhön liittyvää harjoittelua ja muuta esiintymiseen valmistavaa tai sitä tukevaa toimintaa ei katsottaisi työttömyysturvassa omaksi työksi. Lisäksi työttömien taiteilijoiden oikeusturvan parantamiseksi lain oman työn määrittelyä olisi syytä tarkentaa, jotta vääristyneitä tulkintoja ei syntyisi.

Myös muusikkojen liitto on esittänyt huolensa asiasta ja toivoo muutoksia TE-keskusten tulkintaan ja lakiin. Erityisesti nyt COVID-19-kriisin aikana olisi syytä korjata tulkintaa, kun taiteilijat ovat heikossa asemassa eivätkä voi harjoittaa ammattiaan täysipainoisesti.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä selkiyttääkseen työttömyysturvalakia ja/tai muuttaakseen työviranomaisen tulkintaa tarkoituksenmukaisemmaksi niin, ettei musiikin esittäjien tai muiden esittävien taiteilijoiden ansiotyöhön liittyvää harjoittelua ja muuta esiintymiseen valmistavaa tai sitä tukevaa toimintaa katsota työttömyysturvassa omaksi työksi?

Helsingissä 15.5.2020

Mikko Kärnä kesk